

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо перезавантаження Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, та посилення його інституційної спроможності» (реєстр. № 12374-2 від 14.01.2025), поданий народними депутатами України О. Мовчаном, Я. Железняком, А. Радіною та іншими.

2. Завдання законопроекту

Проектом акта передбачено посилити інституційну спроможність Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, шляхом внесення змін до Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» (далі – Закон про АРМА), зокрема в частині удосконалення порядку конкурсного відбору Голови АРМА, контролю за діяльністю АРМА, визначення правового статусу працівників АРМА, підвищення посадових окладів працівників АРМА, утворення спеціалізованого фонду (коштів, що надходять на рахунок АРМА, відкритий в органах Казначейства, з окремих джерел), врегулювання порядку ідентифікації активів, засад діяльності управителя активами тощо.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація акта матиме вплив на показники Державного бюджету України.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Реалізація норм акта щодо підвищення посадових окладів працівників АРМА, покладення на АРМА додаткових повноважень, утворення та забезпечення функціонування системи автоматизованого розподілу активів, здійснення виплати основної грошової винагороди управителю активами за рахунок коштів Державного бюджету України у разі, якщо для здійснення такої виплати недостатньо коштів, отриманих внаслідок управління активами, та коштів спеціалізованого фонду; компенсації необхідних витрат, пов'язаних з управлінням активами, за рахунок коштів Державного бюджету України у разі недостатності доходів, отриманих від управління активами, або коштів спеціалізованого фонду потребуватиме додаткових видатків державного бюджету.

Реалізація положень акта щодо створення спеціалізованого фонду для посилення фінансового та матеріально-технічного забезпечення АРМА зменшить надходження до загального фонду державного бюджету з одночасним збільшенням доходів спеціального фонду державного бюджету.

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [3FAA9288358EC00304000000D72D2C003261BC00](#)

Підписувач [Ермоличев Роман Володимирович](#)

Дійсний з [30.06.2023 15:15:12](#) по [30.06.2025 15:15:12](#)

Міністерство фінансів України

08030-03/1-3/2814 від 29.01.2025

Однак суб'єкт законодавчої ініціативи у порушення вимог частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс) не подав до законопроекту фінансово-економічних обґрунтувань з відповідними розрахунками щодо впливу на показники бюджету.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Прийняття законопроекту потребуватиме додаткового фінансового забезпечення у поточному та наступних бюджетних періодах.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Законопроект не відповідає окремим вимогам бюджетного законодавства, зокрема частинам першій та третій статті 27 Кодексу щодо необхідності надання фінансово-економічних обґрунтувань, зокрема відповідних розрахунків, пропозицій змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету, а також стосовно терміну прийняття та введення в дію Закону.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Міністерство фінансів України має до законопроекту такі зауваження:

1. Законопроектом запропоновано визначити розміри посадових окладів та складові заробітної плати працівників АРМА.

Розміри посадових окладів працівників АРМА передбачено встановити в коефіцієнтах до прожиткового мінімуму від 11 до 40 прожиткових мінімумів залежно від посади.

Також заплановано виплачувати Голові, заступникам Голови, державним службовцям АРМА надбавки за вислугу років, доплати за ранг, премії та інші надбавки, доплати та компенсації відповідно до Закону України «Про державну службу».

З урахуванням вищезазначених умов оплати праці розмір заробітної плати Голови АРМА перевищить розмір заробітної плати Прем'єр-міністра України у 1,4 раза (153 128 грн / 109 730 грн), розміри заробітної плати керівників структурних підрозділів АРМА перевищать розміри заробітної плати відповідних працівників міністерств (тип державного органу 1.2), що неприйнятно.

Водночас законопроект не узгоджується з підходами щодо оплати праці державних службовців на основі класифікації посад і нівелює мету реформи оплати праці державних службовців у цілому.

З огляду на зазначене і те, що згідно із чинним законодавством, зокрема із законами України «Про оплату праці», «Про Кабінет Міністрів України», умови оплати праці працівників установ та організацій, що фінансуються з бюджету, визначаються Кабінетом Міністрів України, статтю 13 Закону про АРМА пропонуємо викласти у такій редакції:

«Умови оплати праці працівників Національного агентства визначаються Кабінетом Міністрів України.»

2. З метою уникнення неефективного витрачання бюджетних коштів пропонуємо Закон про АРМА доповнити нормами, згідно з якими вихідна допомога, передбачена частиною четвертою статті 87 Закону України «Про державну службу», не виплачується у разі звільнення державного службовця АРМА у зв'язку зі скороченням його посади державної служби та наступним його призначенням на іншу посаду в АРМА.

3. Змінами до статті 14 Закону про АРМА запропоновано, зокрема, створити спеціалізований фонд для посилення фінансового та матеріально-технічного забезпечення АРМА (кошти, що надходять на рахунок АРМА, відкритий в органах Казначейства), який формується з:

1) надходжень від діяльності з виявлення та розшуку активів, що здійснюється відповідно до статті 17¹ Закону;

2) надходжень від здійснюваного АРМА управління активами у розмірі, встановленому Кабінетом Міністрів України;

3) коштів, отриманих АРМА від реалізації активів на виконання судового рішення про конфіскацію, спеціальну конфіскацію, стягнення в дохід держави активів, що перебувають у його управлінні, у розмірі, встановленому Кабінетом Міністрів України;

4) процентів, нарахованих на суму гарантійного платежу, внесеному на депозитний рахунок АРМА відповідно до положень Кримінального процесуального кодексу України;

5) надходжень від плати за видачу сертифіката управителя активами.

Крім того, законопроектом, зокрема частиною п'ятою нової статті 17¹, змінами до частини сьомої статті 24, частиною десятою нової статті 27, частиною другою нової статті 32 Закону, запропоновано врегулювати питання зарахування вищезазначених джерел до спеціалізованого фонду.

Положеннями законопроекту запропоновано розширити діяльність АРМА та передбачити, що АРМА на оплатній основі забезпечує виконання звернень осіб, які є учасниками судового процесу у цивільному або господарському судочинстві, щодо виявлення та розшуку активів, за рахунок яких може бути задоволено вимоги учасників судового процесу.

Відповідно до частини четвертої статті 13 Кодексу власні надходження бюджетних установ отримуються додатково до коштів загального фонду бюджету і включаються до спеціального фонду бюджету.

Також положеннями законопроекту заплановано запровадити сертифікацію управителів активами на рівні АРМА в особі Кваліфікаційно-контрольної комісії на оплатній основі.

Видача сертифіката є адміністративною послугою, кошти від надання якої відповідно до пунктів 22 та 19 частин перших статей 64 та 66 відповідно зараховуються до місцевих бюджетів.

Згідно з пунктами 39 та 59 частини другої статті 29 Кодексу кошти від управління активами, реалізації майна і надходження національної та іноземної

валюти, конфісковані за рішенням суду, у повному обсязі зараховуються до загального фонду державного бюджету, а кошти, отримані у зв'язку з виконанням Закону України «Про санкції», – до фонду ліквідації наслідків збройної агресії, створеного у складі спеціального фонду державного бюджету (пункт 10 статті 11 та пункт 11 статті 14 Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік»).

Отже, реалізація зазначених положень акта зменшить надходження до загального фонду державного бюджету з одночасним збільшенням доходів спеціального фонду державного бюджету, що призведе до розбалансування бюджету.

Водночас до законопроекту всупереч статті 27 Кодексу автор не надав фінансово-економічних обґрунтувань з відповідними розрахунками.

Згідно з пунктом 23 частини першої статті 2 Кодексу доходами бюджету є податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ).

Пунктом 1 частини третьої статті 13 Кодексу визначено, що доходи бюджету, зокрема власні надходження бюджетних установ, які мають цільове спрямування, є складовими частинами спеціального фонду бюджету.

У частині п'ятій статті 13 Кодексу зазначено, що розподіл бюджету на загальний та спеціальний фонди, їх складові частини визначаються виключно Кодексом та законом про Державний бюджет України.

Слід зауважити, що бюджетна система України і Державний бюджет України відповідно до частини другої статті 4 Кодексу встановлюються виключно Кодексом та законом про Державний бюджет України.

Виключно законом про Державний бюджет України визначаються надходження та витрати Державного бюджету України. Якщо іншим нормативно-правовим актом бюджетні відносини визначаються інакше, ніж у Кодексі, застосовуються відповідні норми Кодексу.

Також Кодексом встановлено, що:

створення позабюджетних фондів органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування та іншими бюджетними установами не допускається (частина дев'ята статті 13);

під час виконання державного та місцевих бюджетів застосовується казначейське обслуговування бюджетних коштів (частина перша статті 43);

податки і збори та інші доходи державного бюджету визнаються зарахованими до державного бюджету з дня зарахування на єдиний казначейський рахунок (частина п'ята статті 45).

Водночас звертаємо увагу на те, що Україна взяла на себе зобов'язання перед МВФ уникати будь-яких змін до Кодексу, які призведуть до додаткового визначення цільового призначення надходжень, зокрема шляхом створення нових спеціальних фондів та/або передачі наявних доходів загального фонду до

новостворених спеціальних фондів (пункт 32 Меморандуму з МВФ від 11.12.2024).

4. Законопроектом передбачено, що управління рухомим та нерухомим майном, цінними паперами, майновими та іншими правами здійснює АРМА шляхом передачі відповідних активів в управління управителям, визначеним системою автоматизованого розподілу активів, Положення про яку затверджує АРМА.

Реалізація акта може потребувати додаткових видатків державного бюджету, зокрема на створення та забезпечення функціонування такої системи.

Також додаткових бюджетних коштів може потребувати:

- покладення на АРМА додаткових повноважень, зокрема щодо здійснення відповідно до звернень осіб, які є учасниками судового процесу у цивільному або господарському судочинстві, заходів виявлення та розшуку активів, за рахунок яких може бути задоволено вимоги таких учасників судового процесу; проведення процедури ідентифікації активів; здійснення періодичної, але не рідше одного разу на місяць, перевірки виконання власником або володільцем активу обов'язків щодо дотримання умов використання активу, встановлених в ухвалі слідчого судді, суду про передачу активу в управління АРМА, у разі внесення гарантійного платежу та залишення активу в користуванні власника або володільця активу;

- представництво інтересів АРМА за кордоном;

- реалізація положень акта в частині здійснення виплати основної грошової винагороди управителю активами за рахунок коштів Державного бюджету України у разі, якщо для здійснення такої виплати недостатньо коштів, отриманих внаслідок управління активами, та коштів спеціалізованого фонду; компенсації необхідних витрат, пов'язаних з управлінням активами, за рахунок коштів Державного бюджету України у разі недостатності доходів, отриманих від управління активами, або коштів спеціалізованого фонду.

Проте суб'єкт законодавчої ініціативи всупереч вимогам частини першої статті 27 Кодексу необхідних фінансово-економічних розрахунків не надав.

5. Законопроектом запропоновано викласти у новій редакції розділ III Закону про АРМА, зокрема статтю 24, згідно з якою визначено повноваження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

Указом Президента України від 30.06.2020 № 259/2020 припинено Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, шляхом ліквідації.

Відповідно до пункту 7 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» з 01.07.2020 Національний банк України є правонаступником Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, у частині здійснення повноважень та виконання функцій з державного регулювання та нагляду у сфері ринків фінансових послуг у межах повноважень,

встановлених Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг».

У зв'язку з тим у запропонованій законопроектном редакції пункту 2 частини восьмої статті 24 Закону про АРМА слова «та Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг» необхідно виключити.

6. З огляду на те, що відповідно до чинного законодавства, зокрема Конституції України, законів України «Про Кабінет Міністрів України», «Про центральні органи виконавчої влади», утворення, реорганізацію та ліквідацію міністерств та інших центральних органів виконавчої влади здійснює Кабінет Міністрів України, вживання конкретної назви центрального органу виконавчої влади, зокрема Державної казначейської служби України, не може бути нормою цього законопроекту.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Роман ЄРМОЛИЧЕВ